

FİDAN HÜSEYNZADƏ

Bakı Biznes Universiteti

Magistrant

huseynzadefidan98@mail.ru

Ünvan: Həsən Bəy Zərdabi st 88a, Bakı Azərbaycan

TİBB MÜƏSSİSƏLƏRİNDƏ MALİYYƏ NƏTİCƏLƏRİNİN TƏHLİLİ

Xülasə

Bir sıra tibb müəssisələrində xidmət sferasının makrosəviyyədə idarə olunması uçotanalitik təminatın kifayət qədər olması istiqamətində aparılır. Göstərilən xidmətlər isə son dərəcə rəngarəngdir. Buradan aydın olur ki, göstərilən tibbi xidmət növlərinin rəngarəngliyi, onların təqdim olunmasının iqtisadi, təşkilati və qanunvericilik xüsusiyyətləri sənədləşməyə, maliyyə və idarəetmə uçotunun təşkilinə, xərcləri və maliyyə nəticələrinin müəyyənləşdirilməsinə, uçot-analitik proseslərin avtomatlaşdırılmasına fərdi yanaşmanı tələb edir. Mühasibat uçotu sisteminin adekvat kənar məkanının qurulması xidmət sferasının gələcək inkişafının mühüm amillərindən birinə çevrilə bilər.

Təşkilat üzrə işlərin səmərəliliyinin və biznesin iqtisadiyyatının qiymətləndirilməsi zamanı təşkilatın maliyyə nəticələrinin, pul axınlarının və resurslardan istifadəsinin tədqiq edilməsi zəruridir. Bu məqsədlə təşkilatın əsas fəaliyyətinin gəlirliyinə xüsusi diqqət verilməli, mənfətin quruluşu dərindən öyrənilməlidir.

Təşkilatın istehsal imkanlarını əks etdirən qeyri-maliyyə göstəricilərinin onun maliyyə nəticələrinə uyğunluğu, mənfətin keyfiyyətli indikatorları əks etdirilməlidir.

Açar sözlər: Tibb müəssisələri, uçot sistemi, uçotun qiymətləndirilməsi

Giriş.

Tibbi xidmət sferası maddi istehsalın sferalarından biri kimi cəmiyyətin məhsuldar fəaliyyətinin çox mühüm tərkib hissəsidir. Son illərdə tibbi xidmət sferasının inkişafı Azərbaycan iqtisadiyyatının fərqləndirici xüsusiyyətlərini özündə ehtiva edir. Bu qəbildən olan iqtisadi dinamika bir tərəfdən biznesin məqsədli quruluşundakı dəyişikliklərdən, digər tərəfdən isə əhəlinin real gəlirinin yüksəlməsindən irəli gəlir. İstənilən tibbi təşkilatın fəaliyyətinin son məqsədi onların mülkiyyətinin, xüsusən də kapitalının artırılmasında təzahür edir. Müasir rəqabət şəraitində getdikcə daha çox tibb müəssisələri, həmin vəzifələri mövcud istehsal gücünü və istehsal olunan

məhsulların həcmi artırmaq yolu ilə deyil, ilk növbədə hər bir müştərinin özünə məxsus tələbatını daha tam ödəmək yolu ilə həll etməyə cəhd göstərir. Qeyd olunanları yeni məlumatlar hazırlananadək tam şəkildə nəzərə almaq üçün əvvəlcədən ilk növbədə marketinq tədqiqatı aparılmalıdır.

Bu gün reklam kompaniyası olmadan çox nadir istehsalatlar sürətlə inkişaf edə bilər. İnnovasiyalı istehsalatları təhsil sferasında hazırlanan elmi tədqiqat işləri olmadan inkişaf etdirmək qeyri-mümkündür. Beləliklə, tibbi xidmət sferası müasir iqtisadiyyatda – maddi istehsal sferasının vacib atributudur. Tibbi xidmətlərə olan ehtiyacların artması son illərdə əhalinin həyat tərzinin durmadan yaxşılaşması ilə izah edilir. Belə ki, bilavasitə tibbi xidmət, daha geniş həcmdə insanın fərdi ehtiyacalarını ödəməyə şərait yaradır

Mənbə: Müəssisənin uçot siyasəti haqqında əsasnamə –Bakı 1997

Akademik tibb mərkəzləri (yəni tədris xəstəxanaları) və akademik tibbi təcrübələr kommersiya məqsədli səhiyyə müəssisələri ilə rəqabət aparmaq üçün xərcləri nəzarətdə saxlamaq üçün təzyiq altındadır. Müəlliflər, xərcləri ağılla idarə etmək istəyən akademik həkim menecerlərinin əvvəlcə tibb mərkəzinin və ya təcrübənin xərc strukturunu necə anlamalı və bu strukturu kommersiya təşkilatları ilə müqayisə etməli olduqlarını izah edirlər. Bunu etmək, təşkilatın sağlamlığını və fəaliyyətini qiymətləndirmək üçün dəyərli alətdən, maliyyə hesabatlarının təhlilindən necə istifadə ediləcəyini dəqiq başa düşməyi tələb edir. Belə təhlil müxtəlif maliyyə əmsallarının hesablanması (məsələn, əməliyyat gəlirinin gəlirlərə bölünməsi; xalis gəlirin ümumi aktivlərə bölünməsi) və sonra onları sənaye normaları hesab edilən müvafiq əmsallarla müqayisə etməkdən ibarətdir.

Üç növ maliyyə hesabatı (ətraflı şəkildə müəyyən edilmişdir) bu yanaşmaya uyğun gəlir: balans hesabatı, mənfəət və zərər haqqında hesabat və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat. Müəlliflər standart maliyyə əmsallarını müəyyən edir, onların istifadə və məhdudiyyətlərini qeyd edir və əmsalın mənasının onu bütövlükdə sənayedəki müvafiq meyar nisbəti ilə müqayisə etməkdən irəli gəldiyini vurğulayırlar. Nisbətlər maliyyə vəziyyətinin qiymətləndirilməsinin son nöqtəsi kimi deyil, əlavə araşdırma tələb edən mümkün problemlərin müəyyən edilməsi yolları kimi istifadə edilməlidir. Müəssisə daxilində zamanla nisbətlərin meyllərinin təhlili tamamlayıcı bir yanaşmadır.

Müəlliflər daha sonra institusional qiymətləndirmənin üç standart növündə əmsalların istifadəsini müzakirə edirlər: performans, likvidlik və leveraj və strateji planlaşdırma. Bundan əlavə, onlar maliyyə hesabatlarının təhlili üçün əmsallardan istifadə nümunəsi kimi uydurma akademik tibb mərkəzinin maliyyə hesabatını təqdim edirlər. Müəlliflər vurğulayırlar ki,

müzakirə etdikləri və yüzlərlə başqa əmsallardan istifadə etməyin açarı əvvəlcə hansı suala cavab vermək lazım olduğuna qərar vermək və sonra cavab tapmaq üçün əsas yaratmaq üçün müvafiq nisbətləri seçməkdir.

Bu gün DyPE adlanan səhiyyə təşkilatının regional forması qərarların qəbulu prosesində mərkəzsizləşdirmə yolu ilə daha rəşional resurs bölgüsünə kömək etməkdir. Səhiyyə sektoruna ayrılan resurslardan daha səmərəli və səmərəli istifadə üçün qayğı, xüsusilə də onların zaman keçdikcə artan defisitini nəzərə alsaq, xəstəxanaları üstün iqtisadi göstəricilər axtarışında mühüm vasitəyə çevirir. İqtisadi fəaliyyət, ilk növbədə, iqtisadi vahidlər kimi xəstəxanaların maliyyə rifahının mahiyyətini təşkil edən mühüm elementləri əhatə edən xüsusi maliyyə əmsalları toplusu vasitəsilə izlənilir. Bir sıra maliyyə əmsalları tənqidi şəkildə nəzərdən keçirilir və onların birləşməsi effektiv maliyyə idarəetmə vasitəsi kimi təklif olunur.

Daha sonra səhiyyə sisteminə və xüsusən də xəstəxanalara qoyulan maliyyə gərginliyini yaxşılaşdırmaq lazımdır. Maliyyə fəaliyyəti cəlb olunan risklə əlaqədar kapitalın gəlirliliyi (mənfəətlilik) ilə müəyyən edilir. Hər iki amil yaradılmış dəyəri müəyyən edir ki, bu da öz növbəsində sektora cəlb edilən maliyyələşdirmənin həcminə təsir göstərir.

Nəzarət edən regional orqanlar (DyPE) üçün mövcud olan maliyyə məlumatları, xəstəxanaların maliyyə idarəçiliyini effektiv qiymətləndirmək üçün onların rəhbərliyi üçün yetərli hesab edilmir. Müvafiq iqtisadi məlumatların olmaması ikili mühasibat uçotunun müvafiq DyPE-ə hesabat verən təsərrüfat vahidləri tərəfindən hələ tam qəbul edilməməsi ilə əlaqədardır. Beləliklə, ikili mühasibat uçotu məqbul maliyyə göstəricilərinin hesabat və monitorinqi üçün ilkin şərtidir. Sağlamlıq sektorunun getdikcə artan sürətlə böyüyən maliyyə ehtiyaclarının ödənilməsini təmin etmək üçün son dərəcə vacibdir.

Ədəbiyyat

1. Müslümov S.Y Maliyyə Təhlili. Dərslik- Bakı, CBC 2012
2. Səbzəliyev S.M Mühasibat hesabatı- Bakı 2003
3. Rzayev Q.Ə Beynəlxalq mühasibat uçotu standartları və maliyyə hesabatı-Bakı 2004- ci il

Analysis of Financial Results in
Medical Institutions

Summary

In a number of medical institutions, the management of the service sphere at the macro level is carried out in the direction of sufficient accounting provision. The provided services are extremely diverse. It is clear from here that the diversity of the provided types of medical services, the economic, organizational and legislative features of their provision require an individual approach to documentation, organization of financial and management accounting, determination of costs and financial results, automation of accounting and analytical processes. Building an adequate external space of the accounting system can become one of the important factors of the future development of the service sphere.

It is necessary to study the organization's financial results, cash flows and use of resources during the evaluation of the efficiency of the work and the economy of the business. For this purpose, special attention should be paid to the profitability of the main activity of the organization, the structure of profit should be studied in depth. The compatibility of non-financial indicators reflecting the production capabilities of the organization with its financial results, qualitative indicators of profit should be reflected.

Keywords: Medical institutions, accounting system, accounting evaluation..

Анализ финансовых результатов медицинских
организаций

Резюме

В ряде медицинских учреждений управление сферой услуг на макроуровне осуществляется в направлении достаточного бухгалтерского обеспечения. Предоставляемые услуги чрезвычайно разнообразны. Отсюда видно, что многообразие оказываемых видов медицинских услуг, экономические, организационные и законодательные особенности их оказания требуют индивидуального подхода к документированию, организации финансового и управленческого учета, - определения затрат и финансовых результатов, автоматизации бухгалтерского учета. и аналитические процессы. Построение адекватного

внешнего пространства учетной системы может стать одним из важных факторов будущего развития сферы услуг.

Изучение финансовых результатов организации, движения денежных средств и использования ресурсов необходимо при оценке эффективности работы и экономики бизнеса. Для этого особое внимание следует уделить рентабельности основной деятельности организации, глубоко изучить структуру прибыли, соотнести нефинансовые показатели, отражающие производственные возможности организации, с ее финансовыми результатами, качественными показателями. должны быть отражены показатели прибыли.

Ключевые слова: Медицинские учреждения, система бухгалтерского учета, бухгалтерская оценка.

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 06.10.2022

Çapa qəbul olunma tarixi: 15.04.2023

Elmi rəhbər : Novruz Hüseynov
tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur